

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 11Co/37/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7723203957
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr Eva Vékonyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:7723203957.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Vékonyovej a sudcov JUDr. Aleny Radičovej a Mgr. Marka Anovčina, v spore žalobcu: A. B., so sídlom C. D. XXX/XX, E. F. G., IČO: XX XXX XXX, právne zastúpený: advokátska kancelária Acta legal s.r.o., so sídlom Drobného 27, Bratislava – mestská časť Dúbravka, IČO: 54 560 349, proti žalovaným: 1/ H. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX/X, G., 2/ H. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX/X, G., obaja žalovaní právne zastúpení: Prosman a Pavlovič advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Hlavná 31, Trnava, IČO: 36 865 281, o zaplatenie 600,- eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza, č. k. 19C/74/2023-152 zo dňa 13. mája 2024, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. **p o t v r d z u j e .**

Žalovaným proti žalobcovi **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 19C/74/2023-152 zo dňa 13.05.2024 uložil vo výroku I. žalovaným 1/ a 2/ (ďalej aj „žalovaní“) povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 1.200,- eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 150,- eur od 04.07.2023 do zaplatenia dlžnej sumy 150,- eur, zo sumy 150,- eur od 01.08.2023 do zaplatenia dlžnej sumy 150,- eur, zo sumy 150,- eur od 04.08.2023 do zaplatenia dlžnej sumy 150,- eur, zo sumy 150,- eur od 01.09.2023 do zaplatenia dlžnej sumy 150,- eur, zo sumy 150,- eur od 04.09.2023 do zaplatenia dlžnej sumy 150,- eur, zo sumy 150,- eur od 01.10.2023 do zaplatenia dlžnej sumy 150,- eur, zo sumy 150,- eur od 04.10.2023 do zaplatenia dlžnej sumy 150,- eur, zo sumy 150,- eur od 01.11.2023 do zaplatenia dlžnej sumy 150,- eur, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhému žalovanému. Výrokom II. žalobcovi nepriznal náhradu trov konania.

2. Svoje rozhodnutie vo výroku I. po právnej stránke odôvodnil § 517 ods. 1 a 2, § 585, § 586, § 587, § 37 ods. 1, § 39, § 39a Občianskeho zákonníka. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v danej veci si (po spojení vecí) žalobca (pôvodne A. B., IČO: XX XXX XXX) uplatnil voči žalovaným nárok na zaplatenie sumy 1.200,- eur spolu s úrokom z omeškania ako dlhu žalovaných voči žalobcovi z Dohody o urovaní uzatvorenej medzi právnym predchodcom žalobcu (C. J.) a žalovanými dňa 26.05.2023. Následne konštatoval, že žalovaní nepreukázali, že by spornú dohodu neuzavreli slobodne a vážne, prípadne, že by obsah dohody bol neurčitý a nezrozumiteľný. Taktiež nepreukázali, že by ich právny predchodca pôvodného žalobcu akýmkoľvek spôsobom nútil predmetnú dohodu podpísať. Keďže žalovaní svoj dlh z predmetnej dohody o urovaní neplnili podľa splátkového kalendára dohodnutého, zaviazal ich na zaplatenie tak, ako je uvedené v odseku 1 tohto rozhodnutia.

3. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 257 CSP. Dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré úspešnému žalobcovi náhradu trov konania nepriznal, vzhliadol

v procesnom postupe žalobcu pri uplatňovaní svojho nároku, ako aj v sociálnej situácii, v ktorej sa nachádzajú žalovaní. Uviedol, že žalobca pristúpil k uplatňovaniu svojho nároku postupom, ktorý žalovaným komplikoval ich obranu v súdnom konaní a zvyšoval ich trovy konania. Pôvodný žalobca sa rozhodol uplatňovať svoje nároky na rôznych okresných súdoch značne vzdialených od bydliska žalovaných. V danej veci podal žalobu o zaplatenie 600,- eur s príslušenstvom ako nezaplatených splátok za júl a august 2023 na Okresný súd Michalovce a žalobu o zaplatenie 600,- eur s príslušenstvom ako nezaplatených splátok za september a október 2023 na Okresný súd Trebišov. Z činnosti súdu prvej inštancie bolo známe, že takto postupuje aj v iných konaniach bez logického zdôvodnenia takéhoto postupu (napr. 14C/72/2023, 19Csp/56/2022). Dôkazy preukazujúce poskytnutie pôžičky predložil až na pojednávaní vo veci. Ďalej súd prvej inštancie konštatoval, že sociálna situácia žalovaných je nepriaznivá. Bolo preukázané, že žalovaný 1/ je poberateľom starobného dôchodku, z ktorého sú exekučne vykonávané zrážky. Má zdravotné problémy. Žalovaná 2/ je opäť nezamestnaná. Ich príjem je nízky, na preklopenie obdobia do výplaty príjmu (dôchodku, prípadne inej dávky) si požičiavajú od rodinných príslušníkov peniaze v menších sumách (vyplýva z výpovede svedkov). Na druhej strane nepriznanie náhrady trov konania žalobcu existenčne neohrozí. Štatutárny zástupca pôvodného žalobcu počas výsluchu poukazoval na množstvo pohľadávok, ktoré vymáha, množstvo nehnuteľností (63), ktoré spoločne s manželom, ktorý je zástupcom terajšieho žalobcu, vlastní a aj prenajímajú. Z okolností, za ktorých došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke, súd prvej inštancie vyvodil, že finančná situácia pôvodného veriteľa a žalobcu umožňuje poskytovať tisícové pôžičky bez zisťovania toho, či je dlžník schopný požičtanú sumu vrátiť.

4. Proti výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b) a h) CSP. Pokiaľ ide o dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, namietal, že súd prvej inštancie neposkytol žiadne dôvody pre svoj záver ohľadom neuloženia povinnosti žalovaným zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania. Záver súdu ohľadne nepriznania žalobcovi trov konania označil za nelogický a v rozpore so znením zákonných ustanovení. Zastával názor, že v danom prípade nejde o dôvody hodné osobitného zreteľa. Uviedol, že je právom žalobcu zvoliť si postup pri uplatnení svojich nárokov voči žalovaným na základe rôznych okolností. Ani vlastníctvo majetku nemôže mať vplyv na priznanie trov konania. Poukázal na skutočnosť, že pokiaľ sa svojich nárokov domáha samostatnými žalobami na rôznych súdoch, táto skutočnosť tiež nemôže byť pri rozhodovaní o náhrade trov konania vyhodnotená v jeho neprospech. Zdôraznil, že žalovaní sú právne zastúpení v predmetnom konaní a mali možnosť sa pred súdnym konaním dohodnúť. Zároveň poukázal na skutočnosť, že súd v konaní neskúmal sociálne a majetkové pomery žalovaných a ani počas konania v rámci predbežného prejednávania sporu súd neuviedol, že v predmetnom konaní v prípade úspechu žalobcu neprizná žalobcovi nárok na náhradu trov konania. Súd úplne odignoroval fakt, že ak žalovaným ich sociálne pomery umožňujú sa dať právne zastúpiť v predmetnom konaní, nemôže byť pre nich neúnosné, likvidačné uhradiť žalobcovi trovy konania. Súd sa týmto vôbec v odôvodnení rozsudku nezaoberal a právne nevysporiadal. Zároveň uviedol, že súd prvej inštancie nijako bližšie nezdôvodnil, z akého zákonného dôvodu mu nepriznal právo na náhradu trov konania. Pokiaľ ide o dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP uviedol, že napriek tomu, že súd prvej inštancie nedostatočne zdôvodnil, aké úvahy ho viedli k rozhodnutiu o nepriznaní náhrady trov konania v prospech žalobcu, je pravdepodobné, že súd musel právne posúdiť skutkový stav podľa § 255 CSP, aj keď rozhodol podľa § 257 CSP. Uviedol, že pokiaľ by súd aplikoval § 255 CSP, v zmysle § 255 ods. 1 CSP by mal priznať náhradu trov konania podľa pomeru úspechu vo veci. Žalobca mal vo veci úspech, a preto má mať nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %. Vyslovil názor, že ak by odvolací súd pripustil argumentáciu súdu ohľadne nepriznania trov konania, viedlo by to k precedensu, podľa ktorého súdy by nezaväzovali nezamestnaných a dôchodcov na zaplatenie trov konania, čo je absurdné, v rozpore s účelom zákona. Zároveň zdôraznil, že súd sa v predmetnom prípade ani nevysporiadal s možnosťou využitia moderačného práva súdu ohľadne priznania trov konania. Vyslovil názor, že vzhľadom na výšku odmeny za jeden úkon právnej služby, výška trov konania v žiadnom prípade nemôže pre žalovaných predstavovať sumu, ktorá by objektívne bola spôsobilá ohroziť ich finančnú stabilitu. Záverom poukázal na skutočnosť, že ak by sa žalovaní nachádzali v tak nepriaznivej situácii, ktorú opísal súd vo svojom rozhodnutí, v žiadnom prípade by si nemohli dovoliť uhrádzať služby advokátskej kancelárii. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil vo vzťahu k výroku II. rozsudku (výroku o trovách konania) tak, že žalovaný 1/ a žalovaný 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %. Zároveň žiadal priznať nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Vyjadrenie k odvolaniu žalobcu podané nebolo.

6. Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku II. o náhrade trov konania je potrebné potvrdiť podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP.

7. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. vo veci samej odvolaním napadnutý nebol, a preto zostalo rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti právoplatné a rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknuté.

8. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

9. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

10. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

11. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky je aj to, že strana sporu, ktorá v konaní, spravidla v spore uspela, má zásadne právo na to, aby sa jej nahradili všetky trovy, ktoré zaplatila vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva. Citované ustanovenie § 255 ods. 1 CSP vyjadruje základnú zásadu uplatňujúcu sa pri náhrade trov konania. Vo všeobecnosti platí, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia v ust. § 256 ods. 1 CSP.

12. Ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). V zmysle ustálenej judikatúry nemožno § 257 považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejedávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradit' trovy konania výnimočne prihliadnuť.

13. Použitie ustanovenia § 257 CSP negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Z tohto dôvodu musí jeho aplikácia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok: dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nešpecifikuje, výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax. To však neznamená, že tým vytvára priestor na nekontrolovanú voľnú úvahu súdu. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa súd prihliada na osobné, majetkové, zárobové a iné pomery strán sporu a všima si aj okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu nároku na súde a ich postoj v konaní (R 24/1964).

14. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii. Do úvahy treba brať tiež také okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku a prihliadnuť i na postoj strán sporu v konaní. Ďalšou zo skupín prípadov, v ktorých aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, sú prípady charakteristické sociálnym aspektom, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana sporu nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila, alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. V takýchto prípadoch súd zohľadňuje osobné, majetkové, zárobové a iné pomery oboch strán, prihliada na postoj strán v konaní a prípadne iné okolnosti a môže dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej strane alebo o nepriznaní čiastočnom, a to práve s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 563/2011 zo dňa 08.12.2011).

15. V prejednávanom prípade žalobca podaným odvolaním napadol výrok II. prvostupňového rozhodnutia, ktorým súd prvej inštancie pri aplikácii § 257 CSP nepriznal (inak úspešnému) žalobcovi náhradu trov konania. V danej veci vzhladol dôvody osobitného zreteľa, ktoré spočívali v kombinácii viacerých dôvodov, a to v procesnom postupe žalobcu pri uplatňovaní svojho nároku, ako aj v sociálnej situácii žalovaných.

16. Odvolací súd vzhľadom na námietku žalobcu o dôvodnosti aplikácie ustanovenia § 257 CSP skúmal, či v prejednávanej veci existujú výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa tak, ako ich vzhliadol súd prvej inštancie a na podklade ktorých nepriznal žalobcovi náhradu trov konania, na ktoré by mal však ako úspešná strana konania v rámci aplikácie § 255 CSP nárok. Po preskúmaní obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vec rozhodnutie v napadnutej časti vo výroku o náhrade trov konania po právnej stránke správne posúdil a svoje rozhodnutie aj správne a v dostatočnom rozsahu odôvodnil, jeho argumentácia bola vecne správna, objektívna a presvedčivá. Odvolací súd pri skúmaní postupu súdu prvej inštancie nezistil ani žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok (§ 380 ods. 2 CSP). S poukazom na § 387 ods. 2 CSP sa tak odvolací súd, vzhľadom na správnosť dôvodov uznesenia súdu prvej inštancie v napadnutej časti, v celom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením, pričom na zdôraznenie jeho správnosti odvolací súd dopĺňa nasledovné:

17. Nepriznanie náhrady trov konania v zmysle § 257 CSP nemusí nevyhnutne založiť len jeden dôvod o dostatočnej intenzite, ale je možné uvažovať aj o tom, že v určitom prípade bude preukázaných viacej okolností, ktoré by samé o sebe neboli postačujúce pre nepriznanie náhrady trov konania, ale vo svojom súhrne či kombinácii aplikáciu § 257 CSP odôvodňujú (tak, ako tomu bolo aj v prejednávanom prípade).

18. Súd prvej inštancie odôvodnil svoj postup pri rozhodovaní o náhrade trov konania vyhodnotením viacerých čiastkových okolností, ktoré vo svojom súhrne vytvárali dôvod pre postup podľa § 257 CSP. Konkrétne súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní o náhrade trov konania zohľadnil jednak procesný postup žalobcu ako aj majetkové pomery žalovaných. Pokiaľ ide o procesný postup žalobcu, ktorý svoje nároky voči žalovaným uplatňoval na rôznych okresných súdoch vzdialených od bydliska žalovaných, čo malo za následok sťaženie obrany žalovaných v súdnom konaní a zvýšenie ich trov konania tak odvolací súd zastáva názor, že je síce na úvahe žalobcu, akým spôsobom uplatňuje svoje práva, avšak na druhej strane nie je možné nechať bez povšimnutia, že sa domáhal zaplataenia príslušných súm (ktoré vždy predstavujú nezaplatené splátky za rôzne obdobia), samostatnými žalobami bez logického zdôvodnenia, vždy na inom súde značne vzdialenom od bydliska žalovaných (Okresný súd Michalovce, Okresný súd Trebišov), čím skutočne došlo k sťaženiu obrany žalovaných a k navyšovaniu ich trov konania. Uvedený postup žalobcu, ktorý je rovnako aj odvolaciemu súdu známy z viacerých ďalších konaní, je zároveň v rozpore so zásadou rýchlosti a hospodárnosti konania.

19. Ďalším čiastkovým dôvodom, pre ktorý súd prvej inštancie nepriznal žalobcovi náhradu trov konania, je nepriaznivá sociálna situácia žalovaných. V posudzovanom prípade z výpovede svedkov vyplynulo, že príjem žalovaných nepostačuje na preklopenie obdobia do výplaty príjmu žalovaných (dávok), v dôsledku čoho sú žalovaní nútení požičiavať si od rodinných príslušníkov. Žalovaný 1/ má zdravotné problémy, je poberateľom starobného dôchodku, z ktorého sú exekučne vykonávané zrážky a žalovaná 2/ je nezamestnaná. Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd zastáva názor, že žalovaní v danom prípade by boli schopní uhradiť trovy konania len s veľkými ťažkosťami, príp. vôbec, avšak na druhej strane žalobca nemôže výraznejšie počítať ujmou spojenú s nepriznaním náhrady trov konania, a to z dôvodov, ktoré konštatoval už súd prvej inštancie.

20. Odvolací súd dáva za pravdu žalobcovi v tom zmysle, že vyššie uvedené zistenie ohľadom sociálnej situácie žalovaných, nie je samo o sebe dôvodom, ktorý by založil dôvod pre postup podľa § 257 CSP. Nebola zistená taká ťaživá sociálna situácia žalovaných, ktorá by sama o sebe odôvodňovala nepriznanie náhrady trov konania v zmysle § 257 CSP. V prejednávanej veci však súd prvej inštancie správne vyhodnotil jednotlivé čiastkové dôvody vo svojom súhrne a dospel k správne záveru. Ako už bolo uvedené vyššie, postup podľa § 257 CSP nemusí nevyhnutne založiť len jeden dôvod o dostatočnej intenzite, ale je možné uvažovať aj o tom, že v určitom prípade bude preukázaných viacej okolností, ktoré by samé o sebe neboli postačujúce pre nepriznanie náhrady trov konania, ale vo svojom súhrne či kombinácii aplikáciu § 257 CSP, t. j. nepriznanie náhrady trov konania, odôvodňujú (ako tomu bolo aj v prejednávanom prípade).

21. Okrem toho za daných, vyššie popísaných okolností, sa odvolaciemu súdu javí ako neprimerane prísne aplikovať na daný prípad zásadu úspechu podľa § 255 ods. 1 CSP, a teda zaviazat žalovaných na náhradu trov konania voči žalobcovi. Odvolací súd tak dospel k záveru o dôvodnosti aplikácie § 257 CSP, a teda upustiť pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania od formálneho prístupu a nezohľadňovať len pomer úspechu vo veci podľa § 255 CSP.

22. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. o náhrade trov konania potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP.

23. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovaným proti žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, nakoľko boli v odvolacom konaní plne úspešní. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne v zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie.

24. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).